

Vijfde Wieringermeerdictee 2019

auteur: Bert Jansen

Lullepraat over boreaal Nederland

In het idyllische Wieringerwerf is alles heden ten dage pais en vree. Nochtans – in dictees is dit woord een conditio sine qua non, althans volgens een cardioloog in ruste die ook orthografisch geen minus habens is – heeft dit dorp in de dagen van olim roerige tijden gekend.

Ik beperk mij in dit resumeetje tot enkele saillante calamiteiten uit die lang vervlogen tijden. Zo werd in de donkere middeleeuwen het eiland Wieringen geteisterd door de Kaas-en-Broodoorlog die toen woedde en brandschatten een eeuw later de door de roomse kerk zo gehate watergeuzen de streek. Tijdens de VOC-tijd werden er zieke zeelieden op het eiland in afzondering gehouden. In de napoleontische tijd is de quarantaine-inrichting afgebroken; nog altijd echter zijn er de in de achttiende eeuw geïntroduceerde gemeenschappelijke weidegronden, ook wel meenten genoemd. Er is ook een aan het Latijn ontleend synoniem; dat is ... compascuum (bij wijze van quiz in te vullen woord ...).

Liever weid ik in dit dicteetje wat meer uit over de recentere geschiedenis. We gaan daartoe iets meer dan een eeuw terug in de tijd. Naar 22 november 1918, om precies te zijn. Op die gure novemberdag werd het slaperige Wieringen opgeschrikt door de komst van de zoon van de Duitse keizer. In zijn kielzog kwamen drie sergeant-majors en een handjevol pajotten mee. De monarchie was elf dagen eerder door de Novemberrevolutie ten val gekomen en koningin Wilhelmina had de leegstaande predikantswoning ter beschikking gesteld aan de verdreven kroonprins.

Voor de smidse in het vlakbij gelegen Hippolytushoef verrichtte hij hand-en-spandiensten. Hoewel hij een eenzaam leven leidde, stond hij op goede voet met de – overigens oikofiele – lokale bevolking, zij het dat de Wieringers moeite hadden met zijn frivole, zo niet promiscue levenswandel. Wijntje en trijntje waren, zogezegd, aan hem welbested. Ook vandaag de dag nog stemmen veel dorpelingen in fysiognomie met de ex-dauphin overeen. Ja, we kunnen stellen dat Wilhelm zich ontwikkelde tot een popiejopie, die met dedain reageerde op beschuldigingen over zijn rol in de Eerste Wereldoorlog.

Op zijn niet-apk-gekeurde motorfiets met zijspan – de draisine was ook toen al niet meer en vogue –, een havanna in zijn mondhoek, sjeesde de dubieuze prins over het eiland. Het, wellicht apocriefe, verhaal gaat dat hij eens hevig kussend werd betrapt in een kop-hals-rompboerderij met de als demi-mondaine bekendstaande Grace Leloux. Een journalist maakte er in het sufferdje gewag van, maar de gevallen prins beweerde glashard dat de vrouw in kwestie door een appelflauwte bevangen was en hij haar door mond-op-mondbeademing het leven had gered. Wilhelm sleepte de broodschrijver voor de rechter. De arme drommel moest een pro-Deoadvocaat in de arm nemen om zo veel mogelijk claims ongeldig te verklaren. Grace' monalisaglimlach was wijd en zijd bekend en wordt door sommige voormalige eilanders nog steeds geroemd. Anderen daarentegen spreken nog altijd schande van Lelouxs scheve schaats.

Na de opheffing van zijn exil en terugkeer naar Duitsland flirtte hij nog even met het nationaalsocialisme, maar na Hitlers electorale overwinning werd hem duidelijk dat terugkeer naar de monarchie een utopie was. Op 68-jarige leeftijd stierf hij berooid in zijn kruip-in in Hechingen in Zuid-Duitsland.